

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacræ Theologiæ Professoris, Et sanctæ Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtvtibvs,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiæ Moralis præcipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

An supradicta officia Iudicis, Actoris, Rei, Aduocati, Procuratoris,
Tabellionis, & testis, pro quorum lictio vsu licentiam Superioris diximus
requiri, nulla sint, & irrita, si absque ea licentia ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

Nihilominus verius censio supradictis textibus cuiuslibet causa patrocinium prohiberi. Nam in cap. monachi, & cap. 1. de populando dicitur, ne vills monachorum forent, vel Ecclesiastici negotiorum susceptor, vel executor existat, nisi quod monasterij exposci vititas, & Abbas imperer suscipiendum. Et iuxta hos textus explicanda est. Clement. Religiosus, de Procuratorib. dicens: Non potest sine sui superioris licenti procuratoris officium suscipere; id est non potest officium suscipere cuiuslibet causa procurare; singularis enim causa suscipio, & procuratio ibidem prohibetur, ut constat ex illis verbis immediatis, nisi pro suo in eadem lice conforte, sic Sylvestr. verbo Aduocatus quæst. 7. De cius cap. 2. numer. 74. de Iudic. Sanch. lib. 6. sum. cap. 13. num. 12.

Rursus non solum Religioso est prohibitum procuratoris munus suscipere abique licentia superioris, sed etiam procuratorem constitue, seu substituere, deciditur expresse Clement. Religiosus de Procuratoribus. Vt ita non potest alium procuratorem constitue, seu substituere, etiam per constitutente hoc sibi expresse fuerit commissum. Prohibita enim Religioso procuratione, æquum erat prohiberi facultatem procuratorem alteri communicate. Sed an requiratur ad hanc substitutionem faciendam utram licentia superiori virilis monasterij: non caret difficultate, sed placet sententia Sanchez lib. 6. sum. cap. 13. num. 12. negantis requiri, quia ex nullo texto colligi potest esse requisitum. Nam dicta Clem. Religiosus folius licentia mentionem fecit. Textus vero in cap. monachi 16. quæst. 1. & cap. ex parte de populando, non de substitutione, sed de procuratione ab ipso Religioso exercita loquuntur. Quod si dicas, supradictam Clement. æquè prohibere hanc substitutionem, sicuti procurationem, ut constat ex illa coniunctione ita apposita in textu, que similitudinem subsecuentem cum precedentibus denotat, procurationique suscipitionem prohiberi celsante monasterij virilate: ergo eodem modo censenda esse prohibitum procuratorem substitutionem; Facile respondetur, quia ex dicta Clement. Religiosus Procurations suscepio foliis absque licentia prohibetur (tamen ex aliis textibus celsante virilate monasterij prohibetur) idemque substitutio procuratoris, quia solum ex dicta Clement. interdictum censenda est solum interdicta, si abique licentia fiat.

Sed quid si Religiosus non constitutatur Procurator, sed simplex nuncius ad confitendum. Procuratorem indigebit ne Religiosus ad hanc Constitutionem superioris licentia? Affirmat Sanch. lib. 6. sum. cap. 13. n. 14. cum. Abbatæ, Clem. Religiosus in fine: quia dicta Clement. indistincte loquitur de Constitutione procuratoris, & quia Religiosus non habet velle, aut nolle. Sed oppositum verius censio cum Barr. leg. 1. & item acquiremus. num. 11. t. 2. q. 1. p. 1. posse. Quia ex causa Religiosus non constitutus procuratorem, sed tantum nominat personam ab alio in procuratorem, confitendum. At Clement. de vera Constitutione, & substitutione loquitur. Ergo non comprehendit hanc nominationem. Neque obstat Religiosum non habere velle, aut nolle; id enim solum probat prohibere eam nominationem a suo superiori posse, quia non habet velle, aut nolle independent, & non probat ad omnem voluntatem superioris licentiam prærequisitum.

Quod officium vero tabellionis constat manifestè omnibus Religiosis prohibitum esse; ac proinde nec possunt illud suscipere etiam ex superioris licentia, & suscepimus tenentur deponere: constat manifestè ex cap. sicut ne clericis, vel monach. & ex cap. vt officium inquisitionis. verum de hereticis in 6. vbi canquam quid (peciae in fauorem fidei conceditur Religioso, qui in seculo fuerat Tabellio, tabellionis officium exercere: igitur ex nulla alia causa hoc officium nullum potest. Quia reputatur dedecens omnino Religiosum statum. Et ita docet Courtar. præd. quæst. cap. 19. num. 8. vers. monachi Sanch. lib. 6. cap. 13. num. 46. Layman. lib. 4. sum. tract. 5. cap. 13. num. 4. Cum hoc tamen sit; quod possit signare instrumenta, que in seculo confercerat, vel latius extendere, que in protocollo sive scriperat, Quia haec scripsi, & signatura non est noui instrumenti confessio, sed praecedentis perfectio, & executio; id est quae retrotrahit ad tempus habile: sic docent alii relatis Nauar. comm. 2. de Regularib. n. 32. Courtar. præd. cap. 19. n. 8. Sanch. cap. 13. num. 49. Oportet tamen ad id licentiam à superiori expolulari, ut de honestate illius occupationis constat. Quam licentiam superior negare non debet, sed potius patere tenetur, concedere, & compellere Religiosum, si forte renuat prædicta instrumenta conficerere: ne pars, in cuius fauore fuerunt quoad substantiam celebrata, cadat a iure quæstio: Sic Man. Rodrig. tom. 3. quæst. regular. quæst. 8. artic. ultim. Sanch. lib. 6. sum. cap. 13. num. 51.

Denique quoad testimonium ferendum constans est Doctorum sententia Religiosum etiam Franciscanum tam in iudicio, quam extra seipsum esse posse: quia nulli licentiam prohibetur; imò potius rationabilis causa existente

Ergo à Castro Sum. Mor. pars IIII.

conceditur cap. nuper de testibus, & authent. de monachis. §. cogitandum, collect. i. atque ita docent Abbas ca. cum nunciis n. 4. de refib. Iafon. dicta authent. ingressi n. 20. Sylvestr. verbo testi. q. 1. dicto. 1. Farinac. de refib. quæst. 60. num. 466. & q. 61. num. 116. Sanch. lib. 5. sum. ca. 11. num. 100. & 101. Quod adeo verum est, ut in qualibet causa suum conuentum spectante testis esse possit. Quia non ob inde infertur in propria causa testificari, hiquidem causa communitatibus distinctis est ab ea, quia singulas partes tangit. Quapropter scribi testis potest in testamento in quo eius Conventus institutus habet, vel aliquid legatur, ortoque dubio de valore illius testamenti, potest testimonium ferre: Nam dum ipsi testi nihil specialiter legatum est, nullatenus dici potest in propria causa testificari. Sic pluribus firmat Farinac. de refib. quæst. 60. n. 463. Sanch. lib. 6. sum. c. 13. n. 102.

Exxi vero licentiam superioris ad præstantum testimoniun coram iudice non sive est manifestum, quia nec decet, nec debet subditus alieno superiori se submittere abique proprii consensu. Sic Iafon. authent. ingressi n. 19. Abbas cap. cum nunciis n. 4. de refib. Felin. lib. 3. Sylvestr. verbo testi. q. 1. dicto 1. Sanch. plures referens lib. 6. sum. cap. 13. n. 103. Layman. lib. 4. tr. 5. c. 11. n. 3. Hac tamen licentia in causa criminali, utpote à Religioso aliena concedi non debet, neque in ciuili, si testimonium unius fauens alteri nocitum est, ut expressè in Societate caueretur. 6. part. const. cap. 3. n. 7. in declarat. litt. E.

Plures Doctores supradicta licentia necessitatem extendent ad testimoniun extrajudiciale, dicuntque Religiosum sum permittere non posse se testem scribi in aliquo instrumento, nisi habita prius licentia à superiori. Tum quia non est sive iuris, nec habet velle, & nolle. Tum quia non decet Religiosum statum sacerularibus negotiis ampliari. Eaque de causa Eugen. 2. in cap. fin. 14. q. 2. dixit. Quamquam sacerdotum testimoniun credibilis habetur, tamen ipsi in sacerularibus negotiis puto testimoniis, aut conficiendis instrumentis non rogantur; quia eos in talibus rebus esse non conuenient; atque ita tradunt Farinac. tract. de refib. q. 61. n. 150. Layman. lib. 4. sum. tract. 5. c. 11. n. 3. Excepit tamen nisi causa piæ, vel Conventus in ipso instrumento, in quo Religiosus est testis instrucentur. Idem docent Faber. Macard. Angel. Sanch. dicto c. 13. n. 105. Sed contrarium verius existimo, nulla esse opus licentia, ut Religiosus testis in instrumentariis sit tam in testamento, quam in qualibet alia scriptura: sic pluribus firmat Greg. Lopez. leg. 9. tit. 1. part. 6. verbo, n. 10. sive seruos, Burgos de Pax. leg. 3. tauri part. 1. n. 467. & 408. Sanch. n. 106. Ratio est; quia nullibi interdicunt Religiosi instrumentarios testes esse. Nam textus in c. quamquam 14. q. 2. de testimonio iudiciale loquitur, ut expediti constabunt, & præterea non prohibet ipsi Religiosi, si rogati sint testimonium ferre, sed iudicibus interdicunt, non pro testimonio ferendo eos rogant, si aliunde veritas cognosci potest. Neque ex Generali obligatione, quia Religiosi tenentur à sacerularibus negotiis abstine infertur non posse in uno, vel alio instrumento testes esse rationabilis aliqua causa intercedentes; sed solum infertur, ne paucum in qualibet scriptura testes affiantur, neve in aliquo testimonium praestent, quia honesta finis ducantur. Extendendaque est conclusio Ad Religiosos Franciscanos, & Iesuitas, quibus sua Religionis regulæ, constitutiones hoc testimonium præstare non interdicunt. Sic notauit Sanch. de Franciscanus n. 101. & de lege n. 106.

§. IV.

An supradicta officia Iudicis, Actoris, Rei, Aduocati, Procuratoris, tabellionis, & testis, pro quorum licentiam Superiori diximus requiri nullam sunt & irrita si absque licentia fiant?

S V M M A R I V M.

1. Proponitur ratio dubitandi.
2. Communis sententia docet irrita esse. Specialiter id probatur de officio iudicis. Non caret difficultate hac resolutione.
3. Officium actoris nullum est absque licentia in his causis, pro quibus licentia requiritur.
4. Communis sententia defendit Religiosi procurationem nullam esse.
5. Contrarium est verius.
6. Officium tabellionatus à Religioso exercitum nullum est. plures firmant: contrarium probabilitus est.
7. Idem est dicendum de testimonio in iudicio.

Ratio dubitandi est quia ex nullo iure constat supradicta officia abique superioris licentia præstata esse nulla. Nam Texus in cap. Monachi 16. q. 1. nullius irritacionis mentionem fecit; sed solum prohibuit, ne vills monacho-

V. 2. chorum

chorum forensis negotijs suscepit, vel executor existat; quod clarus exprelit cap. ex parte de postulando, dicens Religiosos non debere esse forensis, vel Ecclesiastici negotijs suscepiores. Quibus verbis debitum legale & obligatio exprimitur, non irritatio actus, & licet i. Clement. *Religiosus de Procuratorib.* dicatur Religiosum non posse sine sui superioris licentia Procuratoris officium suscipere non inde inferitur, si de facto suscipiat, actum irritatio esse, cum de potentia licita, & valida optimè hæc verba explicari possint, præcipue cum hi explicanda sint de substitutione. Procuratoris in eodem texu eidem verbis habita. Neque obstat Religiosum seruo comparari, cuius iudicium nullum est, quia etiam comparatur filiofamilias, cuius iudicium validum, tametsi patris confensus non accesserit, si ex comparatione ad seruum inferendum esset supradicta officia à Religioso exercita nullius esse momenti; dicendum esset neque ex licentia Praelati valida fore nisi quidem seruos etiam ex licentia domini iudex esse non posset. Ergo supradicta officia à Religioso sine licentia Praelati praestita validam sunt, namque iurisprudentia & ita tener, pluribusque relatis firmat Fulvius Paulian. *conf. 162. à n. 71. Ep. 709.*

2. Nihilominus contraria posset communis sententia, quæ expedit per partes explicare, ut inde constet, quid tenendum sit. Primum affirmat officium iudicis à Religioso suscepit, ab eoque exercitum absque sui Praelati licentia nullum esse, sic docuit Glossa loquens de officio arbitrii in leg. *Praedi. 7. §. in forum ff. de arbitriis.* Sanch. lib. 6. sum. c. 15. n. 69. Ep. 97. vbi loquitur de officio Vicarij. Layman. lib. 4. sum. cap. 11. n. 6. fine. Mouentur exemplo serui, cuius arbitrium, & iudicium nullum est. Fatoe ineficax esse argumentum ob ea quæ dixi in ratione dubitandi. Et præcipue quia ex serui iudicio irritato non debes inferre iudicium Religiosi annullari, cum sit diversa ratio. Serui enim iudicium annullatur, non quia serui dominio subiecti est, sed quia vilis est. Quapropter censem Religiosi iudicium validum esse: dum à Praelato non irritatur, posse autem Praelatum illud irritare, & annullare nemini esse potest dubium ob dominium, & potestatem, quam in eius voluntatem habet.

3. Quod munus actoris tenendum est inualidè à Religioso præstari sine licentia Praelati in omnibus illis causis, quibus diximus licentiam requiri. Sic restatur ex omnium sententia Nauarr. com. 2. de Regul. num. 6. Sanch. lib. 6. sum. cap. 12. à n. 1. Layman. lib. 4. tract. 5. cap. 11. in princ. Ratio ea est; quia Religiosus caret fundamento iudicij, cum nihil habeat proprium, omnianque sua iura, & actiones Religiosum sunt; ac proinde independenter à Religione inualidè potest, vel ab eo perficit. Et in hac parte veritimum est seruo, & filiofamilias comparari, qui nec agere, nec concuerit in iudicio possunt leg. *lu nullus.* leg. *vix. ff. de iudicia, leg. forum.* *Cod. edom. tit.*

4. De officio Procuratoris, & aducati communis est sententia carere Religioso potestate illud in iudicio exercendi absque superioris licentia. Quia non conferat legitima persona, ut ibi nomine proprio, vel alieno afflatis; sicut serui, cui in hac parte comparandus videatur. Præterea; quia dicta Clement. *Religiosus;* loquens de Procuratoris officio Religiosus interdicto virutur verbo non potest, quod inducit necessitatem, & actum contra gestum reddire omnino nullum, ut tradit Glossa regul. non potest. *de Regulis in 6.* Tiruel. pot. leg. *co-nubial. gloss. 4. n. 1.* Couart. *cap. tua de testam. n. 1.* Gutiert. *leg. memo. potest. n. 47 ff. de legat. 2.* Sanch. lib. 6. de matr. disp. 8. n. 20. in 3. argum. atque ita tenent in propriis terminis Abbas cap. in nostrar. 9. de procuratorib. Decius cap. 2. à n. 78. de iudic. in 2. edit. Cardin. dicta Clement. *Religiosus. num. 7. opposit. II. & ibi Immola. 13. Bonifa. n. 26. Ep. 27.* Layman. lib. 4. sum. tract. 5. c. 11. n. 2. Hanc tamen sententiam limitat Sanch. lib. 6. sum. cap. 13. n. 41. ne procedat in protractione ex licentia superioris suscepit, tamquam absque virilate monasterij. Secundum ne procedat in officio aducati, quod existimat validum esse etiam absque superioris licentia. Quia Clement. *Religiosus,* cui haec irritatio præcipue nititur loquens de protractione solius licentiae mentionem fecit. De aduocatione vero nihil definitur.

5. Carterum verius censeo; officium Aduocati & Procuratoris à Religioso suscepit sine superioris licentia validum esse, dum à superiori non irritatur, vel à parte contraria excipitur; quia Religiosus iure naturali etiam supposita eius professione non est inhabilis ad hæc officia, cum non agat nomine proprio, sed alieno, nec iura propria, sed aliena patrocineatur. Ex iure autem positivo non appareat textus, ex quo hac inabilitas colligatur, ut expendimus in ratione dubitandi. Neque est verum verbum non potest semper inducere incapacitatem in actu, sed solum quando ipsum actuum afficit; ut si lex diceret: non potest talis actus esse. Secus vero quando personam operantem alias habilem afficit, ut in presenti: Quod optime confirmatur aduersus Sanch. ex substitutione procuratoris absque licentia facta, quem ipse dicto ca. 13. n. 15. concedit valere, ut ad extrajudiciale, cum cum sit à Religioso tanquam à simplice nuncio se admittat omnem hanc substitutionem dicta Clem. *Religiosus,* prohiberi sub verbo

non potest. Adde, in cap. 2. de testam. in 6. sub verbo nra p. 18. prohibetur Religiosis esse testamentorum executores, & tandem ipse Sanch. c. II. n. 44. plures referunt firmas validam esse execucionem abque superioris licentia factam. Ergo ex verbo non potest non desumitur efficax argumentum afferendi hanc irritationem. Dixi nisi à parte contraria excipiatur, nam ea exceptio legitima est, quæcumque iudex tenuerit admittere, vi potest legi conformis; ac proinde ea facta contendens ei Religiosus a judiciali procuratione, & aduocatione iure ipso neplus, consentit. Sanch. lib. 6. sum. c. 13. n. 42. cum Bellamea cap. ex parte n. 2. de Postulando.

6. De officio tabellionatus exercito à Religioso docet Couart. *præt. q. c. 19. n. 9. vers. monachus cum Decio c. 2. num. 8.* alibi 7. de iudicis, inualidum esse instrumentum sine licentia Abbatis constitutum quia est aduersus legem relatum in c. *scimus.* Ne clerici, vel Monachi prohibentem illius vim. Ceterum verius est, et instrumenta constituta valida esse quia nullus est textus irritans eorum valorem, nam textus, in c. *scimus* aqua de clericis, ac monachis loquitur, nullumque ibi est verbum irritationem significans. Et in clericis, qui aut clericum tabellionem erant, plurimi doctores, quos fert, & sequitur Couart. *d. c. 19. n. 8. verl. quod si sacerdos. Defendens validam esse illorum instrumenta in clericatu constituta. Neque ex ea quod actus fiat contra legem inferendum est esse nullum, quia insuper requiritur, ut fiat contra formam, & solemniter à lege præscriptam, uti docui tr. 3. de legib. dispe. 2. p. 1. a. que ita fultime in presenti Gregor. Lopez leg. 13. tit. II. p. 1. verbo contra nostra. Sanch. lib. 6. sum. cap. 11. n. 48. Layman. lib. 4. sum. tract. 5. c. 11. n. 4. Excipi tamen debet, nisi superior interdicte Religioso tabellionatus vim, & de hoc interdicto prohibitoris legis additum senetur esse actus irritato, ne sit frustaneum, & inutile; sic loquens de clero tradunt Abbas eti. scimus nra. Anch. n. 7. Rota verbo tabellio. n. 7. Sylvest. lib. 3. dict. 1. Couart, alios refert, *præt. dicto c. 19. n. 8. verl. quod si sacerdos, & in propriis terminis de Religioso docent Sanch. & Layman supra.**

7. Denique quod testimonium in iudicio ferendum, non non defunt Doctores, qui sentiant inualidum esse prædictum à Religioso sine sui superioris licentia: Sic Angel. de Atrebi inst. de iure perfonar. in Rubr. n. 7. Angel. de Claustr. sum. verbo testu n. 4. inclinat. Felin. c. cum nunciis n. 3. de refib. & attestationib. Et probari potest quia eo ipso, quo Religiosus deposit abquisit sui superioris facultate, deposit coram nota iudice, quia comparatione illius iudex non est. Ergo illa depositione judicialis valere non potest. Ceterum verius cense validam esse depositionem; tametsi coram iudice incompetentes, qui incompetentiæ iudicis depositionem non reddit nullam, ut supponit Couart. lib. 2. var. c. 13. n. 7. verl. ex qua aperte, ex alia parte nullus est rexius hanc depositionem infirmans. Ergo valida exiit tametsi illicitè facta: Sic Abbas cap. cum nunciis n. 4. de detrib. & attestationib. Farina. tr. de refib. q. 61. n. 154. Layman. lib. 4. sum. tract. 5. c. 11. n. 10. & alii apud ipsos.

P V N C T V M XIII.

Quæ actiones extrajudiciales sunt Religiosis
specialiter interdictæ.

V Atia enumerantur à doctoribus: præcipue, & frequenter percutentes.

S. I.

De executione testamenti: seu ultimæ voluntatis.

S V M M A R I V M.

1. Suscepit, executioque testamenti absque licentia superioris est Religioso interdicta.
2. Posita licentia prohibito cessat.
3. Quilibet Praelatus etiam localis tametsi concide potest, nisi consuetudine, vel Religiosum constitutum alterius praef. scriptum, ut in Societate Iesu.
4. Et licentia uti possunt superiores secum.
5. Recuocari potest, antequam substitutus ea uti incipiat, secum potest.
6. Subdurus petens licentiam à superiori concedente retrocedere non potest.
7. Corans ordinario tenetur Religiosus testamentarius rationem reddere.
8. Acceptationem ex executionem testamenti sine superiori licentia plures consentiuntur adiudicata. Verius est oppositionem.
9. Limitatur, nisi superior contradicerit, ut si non ponatur defectus licentia.

10. Neque